

26. AUGUST 1956

En hyllest til «godviljens kvinner og menn»

Norges Røde Kors holdt stort stevne på Momarken 26. august 1956. Statsminister Einar Gerhardsen var hovedtaler. Den hyllest han bærer fram, og den vurdering han gir av Røde Kors-arbeidet, karakteriserer både taleren og Røde Kors:

Vi vet alle hva Røde Kors står for — selv om ikke alle kan sitere den formålsparagrafen som ble satt inn i statuttene i 1919, og som kort og godt lyder slik: Lindring av verdens nød. Vi vet det alle sammen, fordi, som dikteren sier: «En gjerning stor, seg prenter mer enn tusen ord.» Det er en gjerning stor som har gjort Røde Kors kjent fra Vesterhavet til Kjølens rand, fra Nordishavet til Kristiansand. Og slik som det er i Norge, er det over hele verden. Der hvor man ellers hører lite om internasjonale organisasjoner og deres arbeid, er Røde Kors ofte den eneste organisasjon som har trengt inn og er blitt kjent og avholdt, fordi den har kommet med hjelp når nøden har vært størst.

Røde Kors har, som president Eisenhower har uttrykt det, «bidratt til å holde veien åpen til og fra hjertet hos alle godviljens kvinner og menn over hele verden». Det er en karakteristikk av Røde Kors-arbeidet som vi alle kan gi vår fulle tilslutning. Godviljens kvinner og menn over hele verden, ja. Jeg vet ikke hvor sterk en maktfaktor de representerer, men kanskje kan en regne dem som en av stormaktene.

Vi lever i en verden av uro og usikkerhet, av frykt og spenning. Det håp vi hadde om avspenning og en fredeligere atmosfære, ble utsatt for en hard påkjenning da Suez-krisen kom. Nå har vi lov til å håpe at faren driver over, at det igjen vil lykkes å løse en floke som kunne ha utviklet seg til en katastrofe for verden og for vår sivilisasjon. Men det minner oss om hvor utrygg og farlig situasjonen er. Det minner oss om at det er langt fram til det vi stevner imot, fred og avspenning, forståelse og tillit over landegrensene. Vi må regne med verden som den er, en verden som synes å være fylt av veldige økonomiske motsetninger, bitre rasefordommer, religiøs fanatisme — og nasjonalisme og imperialisme i farlig blanding. Kan verdens statsmenn i de ledende stormakter og i De forente nasjoner skape en bedre verden ut av denne heksegryte? For øyeblikket ser det ut til at de to dominerende stormakter, Amerikas forente stater og Sovjet-Unionen,

begge er innstilt på å gjøre det de kan for å hindre begivenheter som betyr fare for verdensfreden. De vet begge at i siste instans er det de som blir stående med ansvaret. Det er kommet ganske tydelig til uttrykk under Suez-konferansen i London. Det gir håp om at lokale konflikter ikke vil få utvikle seg til katastrofer. Og så får en videre håpe på at det ved møysommelig arbeid gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner kan bli mulig å løse opp de enkelte floker, og etter hvert skape større forståelse og større toleranse mellom folkene.

I dette arbeid er Røde Kors en faktor som vi alltid kan regne med. I mange tilfelle kan Røde Kors bygge bru mellom folkene, der hvor ingen andre kan gjøre det. Ingen er i tvil om hvorfor Røde Kors kommer — alle vet at det kommer for å hjelpe. Røde Kors blir ikke mistenkt for å komme for å mele sin egen kake, en mistanke som stormakter med en imperialistisk fortid alltid vil bli møtt med. Særlig i utviklingsland kan derfor Røde Kors gjøre en stor innsats.

Men Røde Kors er ikke bare en internasjonal organisasjon med veldige oppgaver. Den internasjonale sammenslutningen bygger på nasjonale organisasjoner som utfører et betydelig arbeid hver i sitt land. Den oversikt jeg har fått over de oppgaver Røde Kors i Norge arbeider med, har imponert meg meget. Jeg synes det kan være på sin plass ved denne anledning å trekke fram: 47 anstalter til forpleining av syke, rekonvalesenter, åndssvake barn m. v. med til sammen 1504 plasser, 8 sykepleieskoler med 750 elever, 20 barnehager, 25 kontrollstasjoner for mor og barn og 21 folkebad. Dette er likevel bare en del av Røde Kors' arbeid. Også når det gjelder landets beredskap i tilfelle krig har Norges Røde Kors påtatt seg viktige oppgaver. Røde Kors har tatt på seg å sette i gang kurser over hele landet til utdanning av frivillige hjelpere til sykehusene i katastrofetid. Jeg nevner også hjelpekorpsene som gjør en imponerende innsats.

Det er ikke lenge mellom hver gang en hører kritikk av statsmyndighetene for at de forsømmer sosiale oppgaver her i landet. Jeg skal være den første til å innrømme at det hadde vært ønskelig at vi kunne ha gjort mer på det sosiale område. Men foreløpig har vi ikke maktet alt vi gjerne ville ha gjort. Det er derfor med glede vi ser på det arbeid som private, sosiale og humanitære organisasjoner tar opp, enten alene eller i samarbeid med myndighetene. Vi må løfte i flokk skal alle de store oppgaver som venter på oss, kunne løses.

Røde Kors har den lykke å ha mange trofaste medarbeidere. Tusener på tusener melder seg til arbeid og tar sin tårn. Like viktig er det at disse tusener bærer Røde Kors-idealene ut til nye tusener. På den måten blir Røde Kors en folkebevegelse, en hær av godviljens kvinner og menn — til

gagn for folk og land. Jeg tillater meg å gjengi noen ord som generalsekretær Sten Florelius skrev til meg da han bad meg åpne dette stevnet:

«Vi ser det i Røde Kors som viktig og stimulerende når man ser på Røde Kors-virksomheten som sivilisasjonens plusstegn — et uttrykk for det overskudd som finnes hos enkeltpersoner og befolkningsgrupper til å gå inn for å yte noe utenfor dagliglivets arbeid, til beste for dem som ikke har det så bra som en selv.»

En kan si om Røde Kors at det har seiret i kraft av sin egen innsats. Det må i dagene som kommer bevare sin sterke posisjon gjennom stadig nye gode gjerninger. I fred og i krig. I krig da ellers alt er svart og hvitt, står Røde Kors hevet over de stridende. Det spør ikke om venn eller fiende, men hjelper der et menneske trenger hjelp. Mens krigen utdyper motsetningene, er Røde Kors en faktor som selv i krig forsoner — et fredens og kjærlighetens symbol.

Når Røde Kors nå appellerer til oss, la oss da mannjevnt støtte det i arbeidet. Ikke bare som en takk til organisasjonen og dens tusener av medarbeidere for deres uegennyttige innsats, men som vårt lille beskjedne bidrag til den store tanke: å hjelpe Røde Kors til å hjelpe — hjelpe med å lindre verdens nød, hvor den enn forekommer.